

УДК 636.083.1

Кольчак В.В.

Фіалковська Л.В.

(Вінницький національний аграрний університет)

ВЕТЕРИНАРНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ І ТЕХНОЛОГІЧНІ МІРОПРИЄМСТВА В СУХОСТІЙНИЙ ПЕРІОД

В статье приведенные данные исследование зоотехнических и ветеринарно-профилактических мероприятий в период сухостоя, рекомендации по кормлению животных, предложено выращивать зеленую массу бобовых и других лекарственных растений в солнечных вегетариях, которые используют энергию солнца, для добавления к корму животных. Использование солнечных вегетариев даст возможность бесперебойно обеспечивать коров сухостоев энергетически богатыми и экологически чистыми кормами и повышать иммунную стойкость новорожденных телят и профилактывати их захворювання.

This article presents survey data zootechnical and veterinary preventive activities in suhostiynny period, advice on animal nutrition, suggested growing mass of green legumes and other herbs in the sun vehetariyah that use solar energy for addition to animal feed. Using solar vehetariyiv will enable uninterrupted suhostiynyh cows provide the rich energy and clean feed and improve the immune resistance of newborn calves and their profilaktuvaty disease.

Вступ

Зоотехнічні та ветеринарно-профілактичні міроприємства в сухостійний період полягають у тому, що з метою покращення умов утримання, догляду та годівлі корів за 2 місяці до розтелу, а нетелів за 3 місяців відділяють в окремі гурти (цехи сухостійних корів) і створюють їм кращі умови утримання та годівлі. Особливу увагу звертають на годівлю тільних сухостійних корів, параметри мікроклімату та специфічні ветеринарно-профілактичні заходи.

Параметри мікроклімату для цеху сухостійних корів, родильного відділення і профілакторію наведені в табл. 1.

Метою роботи

Метою роботи було проведення досліджень зоотехнічних та ветеринарно-профілактичних міроприємств в сухостійний період, наведено рекомендації по годівлі тварин, запропоновано вирощувати зелену масу бобових та інших лікарських рослин в сонячних вегетаріях, які використовують енергію сонця, для додавання до корму тварин. Це дасть можливість безперебійно забезпечувати сухостійних корів енергетично багатими і екологічно чистими кормами та підвищувати імунну стійкість новонароджених телят і профілактувати їхні захворювання.

Результати досліджень.

Годівля тварин в цеху сухостою повинна бути як можна краща. Забороняється згодовувати сухостійним коровам та стільним нетелям кислий жом, барду, силос з рН вище 4,3 і з вмістом масляної кислоти, сінаж з рН вище 5,4.

Не допускається згодовування кормів, що містять нітрати та нітроти або таких, що вражені токсичними грибами.

Якщо тварини мають нижчесередню вгодованість, то норми годівлі слід збільшити на 15%.

Як відомо, при неповноцінній годівлі стільних тварин в раціон слід включати відповідні премікси та кормові добавки.

Так, при дефіциті білку в раціон включають сіно бобових, трав'яне борошно. При нестачі вуглеводів раціон балансують коренеплодами, кормовою патокою. При нестачі вітамінів в раціон включають трав'яне борошно, гідропонну зелену масу, хвою або концентрати вітамінів ретинол-ацетату, вітаміну "Д" або "Е".

Таблиця 1

Параметри мікроклімату для цеху сухостійних корів, родильного відділення і профілакторію, що рекомендуються.

Параметри мікроклімату	Цех сухостійних корів	Родильне відділення	Профілакторій
Температура	10	16	20
Відносна вологість	75	70	75
Повітрообмін (м ³ /год): узимку	17	15	20
у перехідні періоди	35	35	35-50
Улітку	70	70	80
Швидкість руху повітря, м/с: узимку	0,3-0,4	0,2	0,1
У перехідні періоди	0,5	0,3	0,2
Улітку	0,8-1,0	0,5	0,3-0,5
Припустима концен-трація: Вуглекислого газу, %:	0,25	0,15	0,15
Аміаку, мг/м ³	20	10	10
Сірководню, мг/м ³	10	5	5
Припустиме мікробне забруднення, (тис. мікробн. тіл у 1 м ³)	70	50	20
Освітленість, лк	150	300	100
Об'єм приміщення, м ³ на 1 тварину	25	25	6-20

До таких рослин відносяться: китайський лимонник, ехінацея, полинь трав'яниста, подорожник та інші.

В тваринництві можна з успіхом використовувати такі лікарські рослини: тисячолістник або хвоць польовий. Останній вміщує кремній, який стимулює імунну систему організму. Тому вперше в Україні ми пропонуємо вирощувати зелену масу бобових та інших лікарських рослин в сонячних вегетаріях, які використовують енергію сонця, а при необхідності біопаливо. Сонячні вегетарії можна розташовувати біля профілакторних приміщень з північної сторони з орієнтацією скляного даху на південь.

Використання сонячних вегетаріїв дасть можливість безперервно забезпечувати сухостійних корів енергетично багатими і екологічно чистими кормами. В період адаптації новонароджених телят до сонячних кормів це дасть можливість підвищувати імунну стійкість новонароджених телят і профілакувати гнильні процеси передшлуночків.

З метою контролю за станом обміну речовин вибірково у частини корів береться кров для дослідження на загальний білок, каротин, кальцій, фосфор, резервну лужність.

Виходячи із результатів досліджень, слід покращувати раціон годівлі і проводити лікувально-профілактичні заходи.

В сухостійний період слід особливо ретельно досліджувати вим'я на наявність субклінічних та клінічних форм маститів, а при необхідності проводити лікування масляними суспензіями мастет-форте або іншого препарату.

Екологічна ситуація в Україні характеризується забрудненням ґрунтів, рослин і води радіоактивними елементами в малих дозах, дія яких на організм живих істот до кінця ще не в'ясна. Відомо, що в останні роки внаслідок екологічних процесів спостерігаються порушення ембріонального розвитку живих організмів та захворювання рослин різними бактеріозами.

Тому боротьба із хворобами новонароджених телят повинна починатися ще задовго до їх появи на світ, а точніше - з моменту запліднення корів і телиць. В перші 3 тижні, коли йде закладка ембріону для корів, потрібно створити умови, які б виключали можливість створення стресових ситуацій, а також попадання шкідливих факторів у вим'я і статеві органи. Велику увагу слід приділити технології машинного доїння, профілактиці порушень обміну речовини та годівлі макро- і мікроелементами.

Таблиця 2

Норми годівлі тільних сухостійних корів на одну голову на добу

Показники	Плановий надій, кг							
	3000		4000		5000		6000	
	Жива вага, кг							
	4400	500	4 400	500	500	600	500	600
Кормові одиниці, кг	6,6	7,7	7,7	8,8	9,9	10,7	11,5	12,3
Обмінна енергія, МДж	880	89	992	1105	116	125	132	142
Суха речовина, кг	99,4	11,0	99,6	111,0	11,6	12,6	12,1	12,9
Протеїн: Сирий, г	11115	1310	11310	11490	1 675	1810	1 945	2085
Перетравний, г	725	850	850	970	1090	1175	1265	1355
Сира клітковина, г	22350	2750	22305	22640	3670	2900	2660	2840
Крохмаль, г	640	750	750	850	1175	1270	1370	1465
Цукор, г	580	680	680	775	980	1060	1140	1220
Сирий жир, г	200	230	245	280	335	365	415	445
Сіль поварена, г	40	50	45	55	60	70	65	75
Кальцій, г	60	80	80	90	95	110	105	120
Фосфор, г	35	45	40	50	55	65	60	70
Магній, г	15,8	18,5	17,3	19,8	20,9	22,7	21,6	23,2
Калій, г	53	62	58	66	70	76	81	87
Сірка, г	18	21	19	22	23	25	27	29
Залізо, мг	460	540	540	615	695	750	805	860
Мідь, мг	65	75	75	90	100	105	115	125
Цинк, мг	330	385	385	440	495	535	575	615
Кобальт, мг	5,1	5,4	5,4	6,2	6,9	7,5	8,1	8,6
Марганець, мг	330	385	385	440	495	535	575	615
Йод, мг	5,1	5,4	5,4	6,2	6,9	7,5	8,1	8,6
Каротин, мг	295	345	385	440	495	535	635	675
Вітамін D, тис. ІО	6,6	7,7	7,7	8,8	10,9	11,8	12,7	13,5
Вітамін E, мг	265	310	310	350	395	430	460	490

Як відомо, при нестачі в раціонах тварин кальцію, що йде на будівництво скелету, посилюється в організмі поглинання стронцію та цезію, які накопичуються у кістках, що в свою чергу призводить до тератогенної дії і захворювань тварин на лейкоз чи лейкемію.

В таблиці 2 наведені норми годівлі тільних сухостійних корів на одну голову на добу.

Співробітники кафедри мікробіології та технології переробки працюють над проблемою використання в якості радіопротекторів целюлози та її похідних.

Висновки

1. Використання сонячних вегетаріїв дасть можливість безперебійно забезпечувати сухостійних корів енергетично багатими і екологічно чистими кормами.

2. В період адаптації новонароджених телят до сонячних кормів використання сонячних вегетаріїв дасть можливість підвищувати імунну стійкість новонароджених телят і профілакувати гнильні процеси передшлуночків.

Література

1. Директива 92/46/ЄЕС від 16.06.92 «Медико-санітарні правила з виробництва та розміщення на ринку сирого молока, термічно обробленого молока і продуктів на молочній основі».
2. Організація ветеринарно-санітарного контролю виробництва молока коров'ячого на фермі відповідно до вимог СОТ / В.Касянчук, О.Бергілевич, Я. Крижанівський, М.Кухтин // Ветеринарна медицина України. – 2006. - № 7. – С. 38-40.
3. Остапів Н.М. Ветеринарно-санітарне обґрунтування технології одержання молока за ДСТУ 3662—97: Автореф. дис ... д-ра с.-г. наук / ЛДАВМ. - Львів, 1999. -19 с.
4. Кравців Р.Й., Козак М.В., Островський Я.Ю. та ін. Методичні вказівки для лабораторно-практичних занять з гігієни одержання молока. — Львів, 1998. -40 с
5. В.В. Власенко, В.В. Касянчук В.В. Кольчак Ветеринарно-санітарна експертиза молока і молочних продуктів: Навчальний посібник. – Вінниця: ПП «Едельвейс і К», 2008. – 132с.